YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kuudes jaosto)

21 päivänä syyskuuta 2000 *

Asiassa C-222/98,

jonka Kantongerecht te Groningen (Alankomaat) on saattanut EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan (josta on tullut EY 234 artikla) nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

Hendrik van der Woude

vastaan

Stichting Beatrixoord

ennakkoratkaisun EY:n perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan (joista on tullut EY 81 ja EY 82 artikla) tulkinnasta,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J. C. Moitinho de Almeida (esittelevä tuomari) sekä tuomarit R. Schintgen ja V. Skouris,

* Oikeudenkäyntikieli: hollanti.

julkisasiamies: N. Fennelly,
kirjaaja: apulaiskirjaaja H. von Holstein,

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Van der Woude, edustajanaan asianajaja P. E. Mazel, Leeuwarden

— Stichting Beatrixoord, edustajanaan asianajaja M. Blokzijl, Groningen

— Alankomaiden hallitus, asiamiehenään ulkoasiainministeriön oikeudellinen apulaisneuvonantaja M. A. Fierstra

— Ruotsin hallitus, asiamiehenään ulkoasiainministeriön ulkoasiainneuvos A. Kruse

— Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus, asiamiehenään Treasury Solicitor's Departmentin virkamies S. Ridley, avustajinaan P. Elias, QC, ja barrister J. Skilbeck

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään oikeudellisen yksikön virkamiehet W. Wils ja H. J. M. van Vliet,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan Van der Wouden, edustajanaan asianajaja P. E. Mazel; Alankomaiden hallituksen, asiamiehenään M. A. Fierstra; Ruotsin hallituksen, asiamiehenään ulkoasiainministeriön oikeudellisen osaston jaostopäällikkö B. Hernquist; Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksen, asiamiehenään Treasury Solicitor's Departmentin virkamies R. Magrill, avustajanaan barrister S. Moore; ja komission, asiamiehenään W. Wils, 23.3.2000 pidetyssä istunnossa esittämät suulliset huomautukset,

kuultuaan julkisasiamiehen 11.5.2000 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Kantongerecht te Groningen on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle 20.5.1998 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 17.6.1998, EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan (josta on tullut EY 234 artikla) nojalla ennakkoratkaisukysymyksen EY:n perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan (joista on tullut EY 81 ja EY 82 artikla) tulkinnasta.

2 Tämä kysymys on esitetty asiassa, jossa vastakkain ovat Stichting Beatrixoord -nimisen säätiön (jäljempänä Beatrixoord) teknisen yksikön päällikkö Van der Woude ja kyseinen säätiö ja joka koskee sitä, että Beatrixoordin on mahdoton suorittaa maksuosuuttaan työntekijöiden sellaisen sairausvakuutuksen vakuutusmaksuista, joka on otettu muusta vakuutuslaitoksesta kuin sairaala-alan

työehtosopimuksella, jonka alaisuuteen Van der Wouden työsopimus kuuluu, perustettua sairauskuluja koskevaa IZZ-järjestelmää hallinnoivasta (sairaalaalan sairausvakuutusjärjestelmä) vakuutuslaitoksesta.

Kansallinen lainsäädäntö

3 Työehtosopimus määritellään Wet op de Collectieve Arbeidsovereenkomstin (jäljempänä työehtosopimuslaki) 1 §:n 1 momentissa seuraavasti:

"Työehtosopimus on yhden tai useamman työnantajan taikka yhden tai useamman oikeustoimikelpoisen työnantajain yhdistyksen ja yhden tai useamman oikeustoimikelpoisen työntekijäin yhdistyksen välinen sopimus, joka koskee pääasiallisesti tai yksinomaisesti työsopimuksissa noudatettavia työsuhteen ehtoja."

4 Työehtosopimuslain 12 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

"Jos työnantaja ja työntekijä, joita työehtosopimus sitoo, sopivat työehtosopimuksen vastaisesta sopimusehdosta, tällainen ehto on mitätön; sen sijasta on noudatettava työehtosopimuksen määräyksiä."

5 Työehtosopimuslain 14 §:ssä säädetään seuraavaa:

"Työnantajan, jota työehtosopimus sitoo, on työehtosopimuksen voimassa ollessa noudatettava sen määräyksiä myös sellaisten työehtosopimuksessa tarkoitettujen työsopimusten osalta, joita hän tekee työehtosopimuksen ulkopuolella olevien työntekijöiden kanssa, jollei työehtosopimuksessa ole toisin määrätty."

6 Wet op het algemeen verbindend en het onverbindend verklaren van bepalingen van collectieve arbeidsovereenkomstenin (laki työehtosopimuksen määräysten toteamisesta yleissitoviksi tai yleissitovuuden ulkopuolelle jääviksi) 2 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

"Ministeri voi todeta, että työehtosopimuksen määräykset, joita sovelletaan valtakunnallisesti tai alueellisesti tietyn alan työntekijöiden enemmistöön, jonka hän katsoo huomattavaksi, ovat valtakunnallisesti tai alueellisesti yleissitovia. Ellei ministeri toisin päätä, kyseiset määräykset velvoittavat kaikkia työnantajia ja työntekijöitä, joiden työsopimukset niissä tarkoitetun työn luonne huomioon ottaen kuuluvat tai joiden olisi kuuluttava työehtosopimuksen soveltamisalaan, riippumatta siitä, onko työsopimukset tehty ennen kuin työehtosopimus todettiin yleissitovaksi vai vasta sen jälkeen."

7 Kyseisen lain 3 §:n 1 ja 3 momentissa täsmennetään seuraavaa:

"1. Työnantajan ja työntekijän väliset yleissitoviksi todettujen määräysten vastaiset sopimusehdot ovat mitättömiä: tällaisten ehtojen sijasta on noudatettava yleissitoviksi todettuja määräyksiä.

— —

3. Jos työsopimuksessa ei ole määräyksiä yleissitoviksi todettujen määräysten sääntelemistä kysymyksistä, on sovellettava näitä yleissitoviksi todettuja määräyksiä."

Sairaala-alan työehtosopimus

8 Collectieve arbeidsovereenkomst voor het Ziekenhuiswezenissä (sairaala-alan työehtosopimus, jäljempänä työehtosopimus), jonka voimassaoloaikaa on jatkettu viimeksi 31.3.1998 asti, määrätään 32 kohdassa seuraavaa:

"Sairauskuluja koskeva IZZ-järjestelmä

Työntekijä (tai entinen työntekijä) voi kuulua sairauskulujen osalta IZZ-järjestelmään (tai -järjestelmiin).

IZZ-säätiön sairauskulusäännöissä määritellään, millä edellytyksin työntekijä ja hänen huollettavanaan (tai huollettavinaan) mahdollisesti olevat henkilöt kuuluvat järjestelmään.

Säännöissä määritetään myös vakuutusmaksujen suuruus. Edellä 2 kohdassa mainitun säätiön hallitus laatii sairauskulusäännöt ja muuttaa niitä tämän työehtosopimuksen sopimuspuolia kuultuaan.

Tämän työehtosopimuksen sopimuspuolet vahvistavat työnantajan maksettaviksi mahdollisesti kuuluvan osuuden (tai mahdollisesti kuuluvat osuudet) asianomaisen sairauskulujärjestelmän (tai asianomaisten sairauskulujärjestelmien) vakuutusmaksuista. Osa-aikatyöntekijöiden osalta työnantajan mahdollinen maksuosuus määräytyy suhteessa työajan pituuteen.

Instituut Ziektekostenvoorziening Ziekenhuiswezen (IZZ — sairaala-alan sairausvakuutuslaitoksena toimiva säätiö) hallinnoi 1 kohdassa tarkoitettua järjestelmää. Tämän työehtosopimuksen sopimuspuolet ovat edustettuina tämän laitoksen hallituksessa.

Säätiö voi hoitaa tehtävänsä kokonaan tai osittain yhden tai useamman voittoa tavoittelemattoman sairausvakuutuksia antavan vakuutuslaitoksen kautta.

IZZ määrittää tämän työehtosopimuksen sopimuspuolia kuultuaan, mikä on kunkin IZZ-sairauskulujärjestelmään kuuluvan työntekijän (entisen työntekijän) osalta vakuutusmaksun kokonaismäärä. Työnantajan on suoritettava tämä määrä kyseisen säätiön hoitamaan sairaskassaan, jollei säännöissä toisin määrätä."

9 Työehtosopimuksen II.G kohdassa täsmennetään seuraavaa:

"Jollei toisin ole määrätty, työnantaja ei saa poiketa tämän työehtosopimuksen määräyksistä tai sopia työntekijän kanssa sellaisista työehdoista, joista tässä työehtosopimuksessa ei ole määrätty."

10 Reglement Ziektekostenvoorziening IZZ:n (IZZ:n sairauskulusäännöt) 2.1A kohdassa määrätään seuraavaa:

"Peruskorvausjärjestelmään hyväksytään hakemuksen perusteella — — työnantajan palvelukseen tuleva työntekijä palvelukseentulohetkestä alkaen ja sairauskulujärjestelmän soveltamisalaan vasta myöhemmin kuuluva työntekijä kyseisestä ajankohdasta alkaen."

Pääasia

11 Van der Woude on uudelleenkoulutuskeskusta hoitavan Beatrixoordin teknisen yksikön päällikkö. Van der Woude ei kuulu ammattiyhdistykseen. Hänen työsopimuksensa kuuluu työehtosopimuksen alaisuuteen.

12 Työehtosopimuksen 32.1 kohdan nojalla Beatrixoord maksaa sairauskuluja koskevaan IZZ-järjestelmään suoritettavista Van der Wouden vakuutusmaksuista 50 prosenttia.

13 IZZ-säätiö ei itse harjoita vakuutustoimintaa, vaan on vuodesta 1977 alkaen hankkinut nämä palvelut Onderlinge Waarborgmaatschappij (keskinäinen vakuutusyhtiö) Zorverzekeraar VGZ ua:lta (jäljempänä VGZ), jonka kotipaikka on Nijmegen. Siinä vakuutettujen henkilöiden kokonaismäärä on noin 750 000 (260 000 työntekijää perheineen), joista arviolta 40 prosenttia on yksityisesti vakuutettuja.

14 Van der Woude vaatii pääasian oikeudenkäynnissä, että Beatrixoord olisi velvoitettava osallistumaan hänen sairausvakuutuksensa kustannuksiin riippumatta siitä, mistä vakuutuslaitoksesta hän on ottanut vakuutuksen sairauskulujen varalta. Hän haluaisi ottaa sairausvakuutuksen toisesta vakuutuslaitoksesta, nimittäin RZG:stä, jonka tarjoamat ehdot ovat hänen kannaltaan paremmat sekä etuuksien että vakuutusmaksujen osalta. Van der Woude on erityisesti kertonut, että hän maksaa kuukausittain perusjärjestelmää varten (mukaan lukien Beatrixoordin suorittama osuus) 133 Alankomaiden guldenia (NLG) ja lisävakuutusta varten 33 NLG ja hänen omavastuuosuutensa on 200 NLG, kun taas RZG:n tapauksessa vastaavat vakuutusmaksut olisivat 128,50 NLG ja 19,50 NLG ja hänen omavastuuosuutensa 150 NLG. Suuritöisen hammashoidon osalta (6 kruunua à 800 NLG) RZG sitä paitsi vastaisi hoidon kaikista kustannuksista, kun taas voimassa olevien IZZ:n sääntöjen mukaan Van der Woudella on oikeus saada korvausta 450 NLG kruunulta. Van der Woude on todennut lisäksi, että IZZ-järjestelmässä lisävakuutus voidaan ottaa vasta lääkärintarkastuksen jälkeen.

15 Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että Beatrixoord voi poiketa työehtosopimuksen 32 kohdan mukaisesta sairauskulujärjestelmästä ja maksaa osuuden Van der Wouden valitseman vakuutuksen vakuutusmaksuista ainoastaan sillä edellytyksellä, että pääasiassa kyseessä olevat määräykset ovat mitättömiä.

16 Vastaus siihen, ovatko pääasiassa kyseessä olevat työehtosopimuksen määräykset perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan vastaisia, riippuu etenkin siitä, voidaanko IZZ:aa — joka ei itse harjoita vakuutustoimintaa — pitää näissä perustamissopimuksen määräyksissä tarkoitettuna yrityksenä.

17 Näin ollen Kantongerecht te Groningen on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

"Onko kyseisen työehtosopimuksen II.G kohta (jossa määrätään, ettei tästä sopimuksesta saa poiketa) ja 32 kohta (sairauskulujärjestelmä) ristiriidassa EY:n perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan kanssa?"

Ennakkoratkaisukysymys

18 Kansallinen tuomioistuin kysyy lähinnä sitä, ovatko kyseisen työehtosopimuksen piiriin kuuluvien työntekijöiden sairausvakuutusta koskevat työehtosopimuksen määräykset, joiden mukaan työnantajan maksettavaksi tuleva osuus vakuutusmaksuista maksetaan vain siinä tapauksessa, että vakuutukset on otettu työehtosopimuksen mukaisesti valitulta vakuutuslaitokselta tai valituilta vakuutuslaitoksilta, perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan mukaisia.

19 Vaikka kansalliselle tuomioistuimelle on annettu tiedoksi yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-67/96, Albany (Kok. 1999, s. I-5751), yhdistetyissä asioissa C-115/97— C-117/97, Brentjens' (Kok. 1999, s. I-6025) ja asiassa C-219/97, Drijvende Bokken (Kok. 1999, s. I-6121), 21.9.1999 antamat tuomiot,

se on katsonut tarpeelliseksi pitää ennakkoratkaisupyyntönsä voimassa sillä perusteella, että nyt käsiteltävässä asiassa sairauskuluja koskevan IZZ-järjestelmän ylläpito oli annettu IZZ:lle, joka on turvautunut kyseisen vakuutustoiminnan harjoittamisen osalta kaupalliseen vakuutuslaitokseen eli VGZ:aan.

20 Van der Woude totesi suullisessa käsittelyssä, että edellä mainituissa asioissa Albany, Brentjens' ja Drijvende Bokken yhteisöjen tuomioistuin vastasi nyt esitettyyn kysymykseen pääosin. Van der Wouden mukaan kyseisissä tuomioissa tunnustettu poikkeus perustamissopimuksen 85 artiklan soveltamisesta ei kuitenkaan koske sairauskuluvakuutuksia. Toisin kuin eläkkeet, jotka ovat osa suoraa palkkaa, sairauskuluvakuutuksen vakuutusmaksut eivät ole sellaisia keskeisiä määräyksiä, joista työehtosopimuksista käytävissä neuvotteluissa sovitaan. Lisäksi Van der Woude katsoo, että työehtosopimus vaikuttaa suoraan kolmansiin, muun muassa muihin vakuutuslaitoksiin, sillä siinä edellytetään vakuutuksen ottamista VGZ:sta.

21 Myös Alankomaiden hallitus viittasi edellä mainittuihin asioihin Albany, Brentjens' ja Drijvende Bokken todetessaan suullisessa käsittelyssä Ruotsin ja Yhdistyneen kuningaskunnan hallitusten sekä komission tukemana, että esillä olevassa asiassa kyseessä oleva 6 työnantajaliiton ja 28 työntekijäliiton välinen sopimus on syntynyt työmarkkinaosapuolten välisen vuoropuhelun tuloksena ja että se on tehty työehtosopimuksen muodossa ja koskee työntekijöiden työsuhteen ehtoja. Tällainen työehtosopimus siis täyttää edellä mainituissa tuomioissa määritellyt edellytykset. Lisäksi Alankomaiden hallitus esitti, ettei se, että työmarkkinaosapuolet eivät harjoita vakuutustoimintaa ja että IZZ hankkii nämä palvelut VGZ:lta, vaikuta pääasiassa kyseessä olevan työehtosopimuksen luonteeseen ja kohteeseen.

22 On huomattava, että yhteisöjen tuomioistuin totesi edellä mainituissa asioissa Albany, Brentjens' ja Drijvende Bokken antamissaan tuomioissa, että työmarkkinaosapuolten kollektiivisten neuvottelujen tuloksena tehtyjen sopimusten,

joilla pyritään parantamaan työllisyyttä ja työehtoja, on luonteensa ja kohteensa vuoksi katsottava jäävän perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan soveltamisalan ulkopuolelle.

23 Näin ollen on tutkittava, onko pääasiassa kyseessä oleva sopimus luonteensa ja kohteensa vuoksi perusteltua jättää perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan soveltamisalan ulkopuolelle.

24 Yhtäältä on todettava, että pääasiassa kyseessä oleva sopimus on muodoltaan kollektiivinen sopimus, joka on syntynyt työnantajia ja työntekijöitä edustavien liittojen välisten kollektiivisten neuvottelujen tuloksena.

25 Sopimuksen kohteen osalta on toisaalta todettava, että sopimuksessa sovitaan tietylle alalle sairauskuluja koskevasta vakuutusjärjestelmästä, jolla parannetaan työntekijöiden työehtoja paitsi takaamalla heille riittävät varat sairauskulujen kattamiseksi myös vähentämällä sellaisia kustannuksia, joista työntekijöiden olisi työehtosopimuksen puuttuessa itse vastattava.

26 Se, että kyseinen vakuutustoiminta on annettu ulkopuolisen hoidettavaksi, ei vaikuta siihen, että edellä mainituissa asioissa Albany, Brentjens' ja Drijvende Bokken annetuissa tuomioissa vahvistettu poikkeus perustamissopimuksen 85 artiklaan sisältyvästä kiellosta koskee pääasiassa kyseessä olevan kaltaista työehtosopimusta. Poikkeuksen soveltamisen epääminen merkitsisi työmarkkinaosapuolten vapauden perusteetonta rajoittamista, sillä tietystä työehdosta sopiessaan niiden on sopimuksen täytäntöönpanemiseksi voitava myös päättää erillisen elimen perustamisesta ja voitava antaa tälle elimelle oikeus turvautua toiseen vakuutuslaitokseen.

27 Siten on katsottava, että pääasiassa kyseessä oleva sopimus ei luonteensa ja kohteensa vuoksi kuulu perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan.

28 Perustamissopimuksen 86 artiklan osalta Van der Woude on esittänyt, että relevantit maantieteelliset markkinat käsittävät Alankomaat ja kyseessä olevan tuotteen markkinat muodostuvat työehtosopimuksen piiriin kuuluvien työntekijöiden terveydenhoitoon liittyvien yksityisten vakuutusten tarjoamisesta ja vakuutusten tekemisestä. Van der Wouden mukaan työehtosopimuksen 32 kohdalla luotiin osamarkkinat, sillä tavallisilla terveydenhoitoon liittyvillä vakuutuksilla ei kyseisen kohdan soveltamisalaan kuuluvien työntekijöiden osalta voida korvata IZZ/VGZ:n antamia vakuutuksia. Kyseisillä vakuutuslaitoksilla on siis perustamissopimuksen 86 artiklassa tarkoitettu määräävä markkina-asema, ja koska työnantajat maksavat 50 prosenttia vakuutusmaksuista, IZZ/VGZ voi alkaa toimia kilpailijoistaan riippumatta.

29 Lisäksi Van der Woude väittää, että IZZ/VGZ käyttää määräävää markkina-asemaansa väärin vaatimalla kohtuuttomia hintoja tai muita kohtuuttomia sopimusehtoja. Van der Woude toteaa, että huolimatta IZZ/VGZ:n saamista eduista, jotka vaikuttavat työehtosopimuksen kaikista riidanalaisista määräyksistä johtuviin IZZ/VGZ:n kustannuksiin, se tarjoaa potentiaalisia kilpailijoitaan epäedullisempia ehtoja, kuten tämän tuomion 14 kohdassa esitetyistä huomautuksista ilmenee. Van der Woude viittaa muun muassa IZZ:n sairauskulusääntöjen 2.1A kohtaan, jonka mukaan työntekijä, joka ei henkilökohtaisista syistä liity IZZ/VGZ:aan tai eroaa siitä, ei voi liittyä uudelleen IZZ-järjestelmään, mikä vahvistaa IZZ/VGZ:n ja vakuutuksenottajien välistä sidettä entisestään.

30 Tältä osin on riittävää todeta, ettei kansallisen tuomioistuimen yhteisöjen tuomioistuimelle toimittamasta asiakirja-aineistosta tai asiassa esitetyistä suullisista tai kirjallisista huomautuksista ilmene, että työehtosopimuksessa sovittu järjestelmä olisi omiaan saamaan pääasiassa kyseessä olevasta vakuutustoiminnasta

vastaavan yrityksen käyttämään väärin mahdollista määräävää markkina-asemaansa tai että yrityksen suoritukset eivät vastaisi asianomaisten työntekijöiden tarpeita.

31 Sen osalta, onko ehtoa, jonka mukaan entiset jäsenet eivät voi liittyä uudelleen IZZ-järjestelmään, ja sitä, että esillä olevassa asiassa on sovellettu kohtuuttomia hintoja ja muita kohtuuttomia sopimusehtoja, pidettävä määräävän markkina-aseman väärinkäyttönä, on todettava, etteivät ne kuulu pääasian riidan kohteeseen, jossa on kyse vain siitä, onko se, että työnantaja osallistuu ainoastaan työehtosopimuksen määräysten mukaisesti otettujen sairausvakuutusten kustannuksiin, yhdenmukaista kilpailusääntöjen kanssa.

32 Ennakkoratkaisukysymykseen on siten vastattava, että työehtosopimuksen piiriin kuuluvien työntekijöiden sairausvakuutusta koskevat työehtosopimuksen määräykset, joiden mukaan työnantajan maksettavaksi kuuluva osuus vakuutusmaksuista maksetaan vain sellaisten vakuutusten osalta, jotka on otettu työehtosopimuksen mukaisesti valitulta vakuutuslaitokselta tai vakuutuslaitoksilta, ovat sopusoinnussa EY:n perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan kanssa.

Oikeudenkäyntikulut

33 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Alankomaiden, Ruotsin ja Yhdistyneen kuningaskunnan hallituksille sekä komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto)

on ratkaissut Kantongerecht te Groningenin 20.5.1998 tekemällään päätöksellä esittämän kysymyksen seuraavasti:

Työehtosopimuksen piiriin kuuluvien työntekijöiden sairausvakuutusta koskevat työehtosopimuksen määräykset, joiden mukaan työnantajan maksettavaksi kuuluva osuus vakuutusmaksuista maksetaan vain sellaisten vakuutusten osalta, jotka on otettu työehtosopimuksen mukaisesti valitulta vakuutuslaitokselta tai vakuutuslaitoksilta, ovat sopusoinnussa EY:n perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan (joista on tullut EY 81 ja EY 82 artikla) kanssa.

Moitinho de Almeida Schintgen Skouris

Julistettiin Luxemburgissa 21 päivänä syyskuuta 2000.

R. Grass

kirjaaja

J. C. Moitinho de Almeida

kuudennen jaoston puheenjohtaja